

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS műszaki tanácsos
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vész fel.

TARTALOM: Lehalászás idején. Répássy Miklós. — Tenyészszülők szállítása nagy távolságra. Metzli Camil. — A halszállítás és a német vasutak. H. — Rizstermeléssel kapcsolatos halasgazdaságok Olaszországban. Répássy Miklós. — A m. kir. kincstári erdőségek halaszvizei. (Folyt.) Simonffy Gyula. — Társulatok. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Lehalászások idején.

A gazdasági haszon a halászatnál is, ép úgy, mint minden őstermeléssel járó üzemnél, a tényezők két csoportjától függ. Egyikbe tartoznak azok, a melyek a *termést* magát befolyásolják, a másikba pedig azok, a melyek az *üzemi költséget* s az *értékesítés* lehetőségét szabják meg.

Természetes azonban, hogy a gazdasági haszon alapját a termés nagysága adja meg. Mert lehet valaki akár-milyen ügyes más tekintetben, ha *termelni* nem tud, akkor hiányzik az alap ahhoz, hogy egyéb tudása érvényesülhessen. Ezért várja minden tógazda olyan nagy érdekekkel azt az időt, a mikor megtudja, hogy az ő „aratása“, az ő „szüretje“ mit hozott? mi lett őszre abból a magból, a mit tavasszal a vízbe tett?

Halasgazdaságainkban most indult meg mindenfelé a tavak lehalászása. Csakhamar tisztában lesz tehát mindenki üzemének *termelési* eredményével.

Ebből az alkalomból szeretnők lehetőleg tisztázni azt, hogy minő lényeges különbség van a gazdasági hasznot befolyásoló tényezők fentemlített két csoportja között s hogy a lehető legnagyobb haszonra való törekvésünkben miképp kell eljárjunk azokat illetőleg okszerűen.

Kezdjük mindjárt a második csoporttal, mert azzal hamarabb elkészülhetünk.

Azok a tényezők, a melyek az üzemi költségekre s az értékesítés lehetőségére befolyással vannak, természet-szerűleg túlnyomó részükben *helyi*, illetőleg *egyéni* természetűek és nagyon kevés az, a mit e tekintetben általános érvényűnek lehessen kijelenteni; talán csak éppen bizonyos helyes munkasorrend az, a mit mindenhol s mindenkinek ajánlatos megtartania. Minden egyéb a helyi viszonyoktól, illetőleg attól az egyéni rátermettségtől függ, a melylyel a tógazda legalkalmasabb módon tudja ezeket a viszonyokat kihasználni. A dolog meg-

világítására csak azt jelezzük, hogy pl. munkabérek, a takarmányárak, a piac helyzete, üzleti összekötetések stb. tartoznak a tógazda tevékenységének ebbe a körzetébe; mind olyan dolgok, a melyekre nézve általános érvényű tanácsokat adni nem lehet, hanem mindenkinek magának kell a saját viszonyai között a legczélszerűbbet felismernie. És éppen azért, mert e részben mindenki magára van utalva, elsősorban az idetartozó képességei különböztetik meg többi gazdatársaitól, sőt mondhatjuk, hogy ezek döntik el jó vagy rossz gazda voltát; mindenesetre ezek juttathatják a többiekkel való versenyünkben előnyökhöz. Nem is lehet tehát csodálkozni azon, ha az egyes tógazdák ebbeli tájékozottságukat, tapasztalatukat nem szívesen árulják el, hanem mintegy *üzleti titoknak* tartják azokat.

Egészen másképp áll a dolog a termést magát befolyásoló tényezőkre nézve. Azoknál megfordítva a helyi s egyéni jellegűek másodrendűek s az általános érvényűek viszik a döntő szerepet. Az általános érvényűek, mert hiszen az őstermelés anyaga természeti erők behatásának s együttműködésének az eredménye; ez a behatás s együttműködés pedig ezeknél az erőknél általános érvényű s nem helyi viszonyoktól függő törvények alapján történik. Ezek a törvények egy helyütt felismerve, mindenhol s mindenki számára egyaránt használhatókká válnak. Hogy jobban megértessem magam, ott van pl. *Susta József* korszakalkotó megállapítása, hogy a ponty táplálékát legfőképpen a vízben élő alsóbbrendű állati szervezetek alkotják. Ezzel meg volt adva a pontytenyésztés okszerű alapja nemcsak a wittingaui, hanem a világ minden pontytenyésztő tógazdasága számára is. Hasonló dolog a *Dubisch* eljárása az ivadék nyerésénél és minden, a mi ma már az intenzív eteséses üzemek eredményeinek még csak néhány esztendővel ezelőtt nem is álmodott fokozásáig elvezetett! Szóval minden fázisa annak a munkának, a mely a vízben végbemenő

anyagcsere bonyolult folyamatát igyekszik felderíteni. Ez a munka két részből áll: először fel kell ismerni az anyagcsere törvényeit, az anyagcserét befolyásoló tényezőket általában, aztán meg kell állapítani azt, hogy ez az anyagcsere miképp irányítható a haltermésre legkedvezőbb módon? A munka első része, hogy úgy fejezzük ki, tisztára általánosan tudományos, a második része pedig alkalmazottan gyakorlati, de mindig természetkutatás, a melynek eredménye mindig s mindenhol csak egyféle igazság felismerése lehet.

A természet törvényeinek felderítése, az igazság helyes felismerése azonban sokkal nagyobb munka, semhogy ahhoz egy ember, avagy egy emberöltő is elég lehessen; sőt bizonyos, hogy míg ember élni fog e földön, mindig lesz még előtte titka a természet műhelyének. Nem feltalálásokról van itt szó, a melyeket szabadalmaztatni lehet, hanem egymást kiegészítő, támogató, igen gyakran helyesbítő együttműködésről, a mely akkor lesz a legeredményesebb s a gyakorlat számára is a legtöbb hasznot hajtó, ha megfigyeléseit, észleleteit, felfedezéseit mindenki minél nagyobb nyilvánosság elé viszi, részint, hogy azoknak az ellenőrző kritika tüzeiben megtisztulva a kételyen kívüli részletei kitűnjenek, részint, hogy mások hasonló kutatásaival egybevetve minél hatósabban szolgálják a gyakorlati célt: a termelés növelését.

Valóban nagyon szűk látókörű az a tógazda, a ki a természet megfigyeléseiből titkot csinál; bizony sokszor érik az ilyen embert keserves csalódások, hogy ne mondjuk felsülések, mert a megfigyelések közben tévedni nagyon is könnyű dolog, azaz, hogy helyesen megfigyelni a legnehezebb dolgok egyike! Ha aztán valaki csupán csak magabiztában ilyen téves alapra fekteti üzemét, csak rossz gazdasági eredmény lehet a következménye. A titkozódással meg épen nem ér czélt akkor se, ha jó nyomon jár is, mert elvégre is a természet dolgai nemcsak egy ember számára tárulnak fel; hozzáférhet azokhoz s hozzá is fér előbb vagy utóbb mindenki, a ki kellő készséggel törekszik feléjük. Csakhogy míg egy ember magára hagyatva csetlik-botlik, el-eltéved, addig több ember egymást segítő s ellenőrző munkája közben biztosan halad a cél felé. Ez a cél pedig egész ideálisan felfogva az volna, hogy *mindenki biztos okát tudja adni annak, miért lett a termése olyan, a milyennek lehalászta s miért nem lehetett sem jobb, sem rosszabb!*

Sok felületes s mondjuk önhitt ember előtt ez ugyan nagyon egyszerűnek tetszik. Ám próbálja meg bárki lelkiismeretes alaposan megfelelni ennek a feladatnak, csakhamar be fogja látni, hogy mennyire nehéz a dolog. Nehéz pedig legfőképp azért, mert még nagyon keveset tudunk abból, a mit tudnunk kellene: a vízben végbemenő bonyolult életfolyamat ismeretéből! Ez a kevés tudás lehet abszolút, a melyen csak további kutatások segíthetnek, — de elég gyakran egyéni is, a mikor csak az hiányzik a pótlására, hogy itt-ott egy-egy könyvet, egy-egy írást vegyünk a kezünkbe és — *tanuljunk*. Mert szükség van ám arra is, ha boldogulni akarunk.

Úgy az abszolút ismeretek fejlesztésére, mint az egyéni tudás gyarapítására a legjobb alkalom a lehalászások ideje, a mikor a tógazdasági üzem terméseredményét pontosan megállapíthatjuk. Vegye ilyenkor *ezt a terméseredményt* minden tógazda elemzés alá; igyekezzék meghatározni, hogy melyek voltak a kedvező, melyek a kedvezőtlen befolyások, a melyek szerint kialakult. Hogy itt óriási tér nyílik a fejtegetésekre, az nyilvánvaló abból a köztudomású tényből, hogy ma már mondjuk pl. a

vízterülethez arányított hozamok igazán rendkívüli tág határok között mozognak, hiszen k. holdanként 50 kg.-tól fel 600—700 kg.-ig minő terméseredményről hallunk.

Ha a terméseredmények elemzése a nagy nyilvánosság előtt történne, akkor mód van arra, hogy az esetleges téves elvek helyesbítsenek, a hasznosak pedig egyesíttessenek s így mindenki javára szolgálva, a halászati termelés ügyének előbbrevitelét szolgálják. Az ilyen a nyilvánosság előtt véghezvitt, mondjuk önbírálatokkal igazolhatjuk azt, hogy nemcsak másoknak vagyunk *utánzói*, hanem magunk is részt veszünk a halászati termelési ág fejlesztésében, vagyis oly kulturamunkát végzünk, a mely ambíciója kell, hogy legyen minden művelt embernek.

Azt hisszük, hogy hazánkban is történt már e téren több olyan dolog, a mire méltán büszkéek lehetünk; ne rejtjük hát véka alá tudásunkat, hanem nyuljunk néha a tollhoz is s hirdessük azt, a mit helyesnek s jónak tartunk s a miért helyt állani elég erőseknek érezzük magunkat.

Répássy Miklós.

Tenyészsüllők szállítása nagy távolságra.

Minden halász tudja, mily kényes természetű hal a süllő. Már a lehalászások alkalmával is sokkal nagyobb gondossággal kell vele elbánni, mint a pontyfélékkel s ha csak távolabb fekvő teletetőkbe kell azt átvinni, a szállítás akkor is vigyázatot igényel.

A tavaly Budapesten rendezett tenyészalkiállításra süllőket és fogasokat is jelentettem be. A szállítmánynak október 3-án délután 4 órakor kellett Csurgóról indulnia, a teletetöktől tehát már délután 1 órakor s kedvező esetben másnap reggel 8 órára érkezhettek meg Budapestre. A halaknak tehát legjobb esetben is 19 órát kellett úton tölteni. Az időjárás tenyészhalzállításra a lehető legalkalmatlanabb volt, mert olyan kánikulai melegek jártak, a minőket az idej rövid nyár keveset produkált.

Nagy fejtörést okozott nekem a kérdés, hogyan viszem fel a kényes süllőket elevenen. Hydrobion nem állott rendelkezésemre, de a nagy fogasokat nem is pakkolhattam volna közönséges nagyságú hydrobionba.

Olyan módot kellett tehát kieszelnem, mely egyszerű eszközök alkalmazásával is sikerre nyujt kilátást. Az alkalmazott szállítási mód be is vált, a kényes halak friss, egészséges állapotban érkeztek meg, nem pusztult el egyetlenegy sem. Pedig a MÁV. ezúttal is kitett magáért, mert az országos tenyészalkiállításra szánt halküldemények reggel 8 óra helyett csak délután $\frac{1}{2}$ 3 órakor érkeztek Budapestre, délután 5 óra tájban kerültek a kiállítás tartányaiba és így 27 órát töltöttek el a hordókban.

A szállítás a következőképpen történt: A süllőket és fogasokat a rendes $2\frac{1}{2}$ hl. ürtartalmú transzport-hordókba helyeztük be úgy, hogy minden kiló halra körülbelül 15 liter tóvíz jusson. A hordókhoz közönséges 10" széles fenyődeszkából akkora ládát készíttettem, hogy a láda úgy hosszúságra, mint szélességre a hordónál 40 cm.-el nagyobb legyen. A láda magassága egy deszka szélességnek megfelelő, tehát 10" volt. A deszkák élét összehajlították és enyvezték, hogy az olvadó jég leve ki ne folyhasson. A vasúti kocsiban a hordókat ezekben a ládába jég közé állítottuk, a jeget jól leszóvta. A szállítmányt kísérő halász az útra is vitt magával megfelelő mennyiségű sót, hogy a jeget az úton is utána sózhassa.

A fa rossz hővezető lévén, a hordó a jég hidegségét lassan adja át a víznek, így a halakat nem kell a hirtelen hőmérsékváltozástól féltetni, amellet a víz hőfoka meglehetősen egyforma hús marad az egész utazás alatt.

Hogy a hal a kiélt víz helyett útközben is a megszokott tóvizet kaphassa, vízfelfrissítésül 5 hl. tóvizet is magával vitt a halász a vasúli kocsiiban. Ezenkívül elláttam a kísérőt egy Mauthner-féle gummitömlővel felszerelt kézifecskendővel is, melylyel könnyű szerrel szivattyúzhatta a vizet egyik hordóból a másikba; a folytonos ide-oda szivattyúzás közben a víz újra és újra levegőt vett fel magába, a hal tehát levegőhiány miatt nem szenvedett. Ez a kis szivattyú főként akkor volt nagyon jó, a mikor a kiszámítottnál hosszabb ideig tartó utazás miatt a tartalékvíz már elfogyott, a vizet tehát csak maga magából lehetett felfrissíteni, illetőleg az elhasznált levegő helyett frisset bevinni.

A szállítás ilyen módon fényesen sikerülvén, ezidén tavasszal már vállalkoztam tenyészszülőnek nagyobb távolságokra való szállítására is. Szállítottam egy- és két-nyaras süllőt Nyitrára, Békéscsabára, sőt *Bukarestbe* is; a süllők mindenhova kifogástalan friss erőben érkeztek meg, elhullás nem volt.

Bukarest elég nagy távolság arra, hogy a szállításnak ezt a módját kipróbálja. 350 db süllőt rendelt meg egy gazdag gyáros, a költségre nézve szabad kezét adott, csak azt kívánta, hogy a célát elérje s a meghonosítani kívánt hal jó állapotban érkezék oda. Az utitervet gondosan megállapítva s a vasutaktól Budapesttől Szegedig gyorsvonat használatára engedélyt nyerve, a süllőket márczius 24-én délelőtt 10 óra 48 perczkor indítottam útnak Csurgóról. Budapest-Ferencváros, Kőbánya a. p., Szeged, Temesvár, Orsován át 26-án délután érkeztek meg Bukarestbe, tehát a teletetöktől való elindítástól kezdve *2 és fél napig voltak útban*. Mindennek daczára a halak friss erőben érkeztek meg, a hordókban csak egyetlenegy süllő pusztult el, a többi Bukarestben a tóba kieresztve azonnal villámgyorsan elment. Persze a szállítmányt kísérő erdőőrnek az úton nem igen maradt ideje az alvásra. Útközben az erdőőr háromszor vett jeget és ugyanannyiszor cserélt vizet. A megrendelő gyárosnak nagy volt az öröme, erdőörömet jól tartotta, neki a várost és vidékét automobilról mutatta be, nekem pedig szép köszönőlevelet írt.

A szállítás a gyárosnak összesen 337 koronájába került. Az összeg elég tekintélyes, de a vevő meg volt elégedve, mert kitűzött célját elérte.

Persze az ilyen nagy távolságra való tenyészszülőszállítás csak akkor sikerülhet, ha a költséget nem kell kímélni, ha a vasút az embernek kezére jár s ha a kísérő értelmes és lelkiismeretes ember.

Meglehet, hogy a szállításnak ezt a módját nem én alkalmaztam először, talán mások jobb szállítási módokat is ismernek, én azonban az általam alkalmazott szállítási módról sem nem olvastam sehol, sem nem hallottam róla és mert lehetnek olyanok, a kiknek ezen ismertetés hasznára válhat, azért voltam bátor ezen leírást a „Halászat“ szerkesztőségének beküldeni.

Metzli Camil.

A halszállítás és a német vasutak.

(Folyt. és vége.)

Gyorsárúknál a szállítási határidő tartama:

1. fölvételi idő egy egész nap;
2. továbbítási idő minden megkezdett 300 tarifakilométer után egy egész nap.

Sürgős gyorsárúknál a szállítási határidő tartama:

1. fölvételi idő $\frac{1}{2}$ nap;
2. továbbítási idő minden megkezdett 300 tarifakilométer után egy $\frac{1}{2}$ nap.

A szállítási határidő oly árúknál, melyek még a dél-előtt folyamán adatnak föl, déli 12 órakor kezdődik, oly árúknál pedig, melyek a délután folyamán adatnak föl, éjjeli 12 órakor. Az állomáson hagyandó oly árúknál, melyeknél a földadó a fuvarlevelen az átvevő értesítését nem írta elő és olyan árúknál, melyek átvevője az értesítetéről írásbelileg lemondott, ha a szállítási határidő lejárata előtt a teherárúkat a rendeltetési állomásokon kiadásra készenlétbe vannak helyezve, a szállítási határidő megtartottnak tekintendő.

A szállítási határidőbe nem számítható be a vám, adóhivatali vagy rendőrségi kezelésre szükséges idő, a földadó utólagos rendelkezése következtében létrejött késedelem, továbbá a vasútnál véletlenül létrejött forgalmi akadály, mely az árú szállításának kezdetét vagy folytatását ideig-óráig késlelheti.

Ha az árú földatását követő nap vasár- vagy ünnepnap, a szállítási határidő délután földadott teherárúknál egy nappal meghosszabbodik. Ha a szállítási határidő utolsó napja vasár- vagy ünnepnap, akkor az árú szállítási határideje a következő munkanap megfelelő órájában jár le.

Sürgős gyorsárúnál a szállítási határidő megtartottnak tekintendő, ha az árú, oly gyorsan továbbított, mint a hogy azt az e célra rendelkezésre álló vonatok megengedték.

Minden üzletvezetőség, melynek körzetében élőhal küldemények rendszeresen adatnak fel, az érdekelt üzletvezetőségekkel egyetértőleg menetrendet állít össze a fő piaci, fogyasztási helyek számára, összeállítja ezek számára ezen szállítmányoknál figyelembe veendő vonatösszeköttetéseket és forgalmi viszonylatokat és közhírré teszi az alkalmas állomásokon való kifüggesztés útján (minden május-október elsején); sőt az érdekelt kivánságára ezen összeállításokat külön lenyomatokban díjmentesen ki is adja. A csupán sürgős gyorsárúkra vonatkozó összeköttetések ezen összeállításokban mint olyanok feltüntetendők. Amennyiben ezen összeállításokból a csatlakozások és a végállomások pontosan ki nem vehetők, úgy a szállítási vállalatok (pl. a berlini kereskedelmi kamara szállítási irodája), a földadóknak hozzájuk intézett kérdéseire közli azokat.

Szavatosságot a fenti rendelkezések szerint közzétett vagy jelzett szállítási idők föltétlen megtartására a vasút azonban nem vállal.

Azokon az állomásokon, melyekhez élőhalszállítmányok rendszeresen érkeznek, földadottnak vagy átrakottnak, a gyors ki- és berakodás biztosítására előkészületek teendők. (Készenlétben tartandók különösen alkalmas kézitályigák, tolólétrák.)

Oly állomások, melyek között rendszeresen szállítottnak élőhalak, kötelesek egymás között, a szállítatókkal egyetértve, megfelelő meneteket megállapítani.

A földadó kivánságára 25 pfennig illeték lefizetése ellenében az illető halszállítmányok érkezéséről az érdekelt átmeneti és rendeltetési állomások sürgönyileg előre értesítetnek. Az átmeneti és rendeltetési állomásokhoz intézett s az élőhalszállítmányra vonatkozó értesítések minden állomás által fölveendő és továbbítandók.

Ezen állomásoknak gondoskodniok kell arról, hogy a vonat érkezésekor a be- és kirakodáshoz szükségelt előkészületek megtörténtek legyenek; az átvevő állomások kötelessége továbbá az érkezést jelző sürgöny

vételével azonnal értesíteni a címzettet annak költségére sürgönyileg, esetleg küldöncz útján is a küldemény érkezésének előrelátható idejéről.

Azok a táviratok, melyeket a földadállomás továbbít, a melyek fogalmazása egyébként az állomásra bízandó, körülbelül a következőleg szóljanak: „Gyorsárú kezelés Wittenberg. 57. sz. vonat 3 hordó élő pontyot visz F. Böhm részére. Gyorsárú kezelés Schwarzenberg (aláírás).”

A mennyire a helyi viszonyok megengedik, a szolgálati személyzet kötelessége, ha esetleg szolgálati időn kívül közlekedő, de az élőhalak szállítására különösen alkalmas vonatról van szó, az árút az a rendes hivatalos órákon kívül is fölvenni, elraktározni és a vonat érkezésével a köldemény elindíttatását foganatosítani.

A hivatalos órák kívül feladandó küldeményekről a feladó azonban köteles előre értesíteni a felvevő állomást.

Az időpontot, melyben és a helyet, hogy hová szállítandó a küldemény, ilyen esetekben a felvevő állomás állapítja meg. Ez utóbbinak kívánságára a feladó a rendes hivatalos órákon belül köteles az árúk fuvarlevélét beszovaltatni.

Az élőhalaknál útközben való elhullásának megakadályozása végett tanácsos oly állomásokon, hol a küldeménynek hosszabb ideig kell vesztegelnie, a szállítóedényekben levő víz mozgásáról rázás stb. által gondoskodni, különösen pedig akkor, ha a *hosszabb veszteglésnek a vasút* az oka; kivéve, ha a feladó a fuvarlevélre, vagy a tartányokra ennek tilalmát külön ráírja.

Nyáron a halasedények ne hagyassanak húzamosabb ideig napon, télen pedig ne tétessenek ki a fagynak, másrésztől azonban túlságosan fűtött helyiségekbe se helyeztessenek.

* * *

Valóban elismerésre méltó az a szakszerűség, az árú természetével törődő az a készség, a mely ezekből a szabályzatokból kivehető. Csak az volna a kívánatos, hogy mielőbb például szolgáljanak hazai vasutainknak hasonló szabályzatok alkotásánál. *H.*

Rizstermeléssel kapcsolatos halaszgazdaságok Felső-Olaszországban.

(Tanulmányúti jelentés.)

(Folytatás.)

Irta: **Répássy Miklós.**

II. Ezen az alapon határozta el *Supino Felice dr.*, a milánói hydrobiológiai intézet igazgatója rendszeres kísérletek végrehajtását. A kísérletek célját akképp határozta meg, hogy azok alapján a rizsföldeken való pontytenyésztés minél szélesebb körű *gyakorlatba* mehessen át. Ebből kifolyólag mindenekelőtt csakis azokat a rizsföldeket tartotta figyelembeveendőnek, a melyek művelése semmiféle különleges, a halászatnak esetleg jobban kedvező viszonyokat fel nem tüntet, a melyek tehát legáltalánosabbak s a zömét alkotják a szóba jövő területeknek. Tisztázandónak tartotta aztán azt is, vajjon a haltenyésztés van-e valami befolyással, jóval vagy rosszal a rizstermelésre? Végül, ismerve a csekély rokonszenvet, a melyet az olasz nép a ponty iránt tanusít s figyelembe véve általában az ilyen újításoktól való idegenkedést, a tenyésztést oly módon kívánta végeztetni, hogy az a kiszáradásnak semmi számbavehető költséget s munkát ne okozzon.

Az első kísérletet 1909-ben végezte Rosata község határában gr. Barbavara birtokán. A rizsföldön 4 kisebb

táblát, egyenként 670 m² nagyságban, különített el egymástól; a vízcsatornákon mindenütt finomszemű fémhálót alkalmazott, hogy idegen halak ne juthassanak a kísérleti területre. Ugyancsak hálókkaal rekesztette el megfelelő módon a táblák mellett húzódo mélyebb árktot is, hogy a rizsföldek szárazzátétele alatt, de meg a végleges lehalászás idején is, a halakat ott lehessen összegyűjteni.

A rizsföldet április 20-án árasztották el; a víz átlagos mélysége 20 centiméter volt. Június 20-án, mikor már a vízínövény kellően meggyökeresedett, a halak tehát nem tehettek benne kárt, az első táblára 400 drb tükrös galicizai eredetű zsenge pontyivadékokat bocsátottak; a másodikba 1000 drbot; a harmadikba, — nem állván több rendelkezésre, — 6 drb egynyaras ivadékokat; a negyedik, ellenőrzésül, üresen maradt. A halanyag a *Borghì di Varano* (Como) határában lévő *Besana* féle halgazdaságból került ki. A zsenge ivadék 11 milliméter hosszú volt s átlagsúlya 31 milligramm; az egynyaras ivadék feltűnő szép fejlettséget mutatott, mert súlya darabonként 335 gr. volt, hossza pedig 25 czm.

A kísérleti idő alatt állandóan mérték a víz hőmérsékét, oxigéntartalmát stb. Júliusban a víz hőfoka 29 és 30° C. között váltakozott, augusztusban és szeptemberben átlagban 23° C. volt; oxigéntartalmát literenként 5—6 köbcentiméternek állapították meg, tehát abban hiány nem volt. Vizsgálták a plankton is s a halak béltartalmát; a természetes haltáplálék nem volt éppen túlságosan bőven, de nem is szűkölködtek a halak. A béltartalom laboratóriumi vizsgálatánál pedig megállapították, hogy a ponty pusztítja azokat a szervezeteket, a melyek *veszedelmesek a rizsre.*

Az *első gyomlálás* a rizsföldön megtörtént még mielőtt a halakat kibocsátották volna; a második gyomlálásnál a kísérleti táblákat nem vették munkába, mert tartottak attól, hogy a halakat nagyon zavarnák. Ez a félelem alaptalan volt ugyan, de egy feltűnő dolog igazolására szolgált. A másodikban gyomlálatlanul hagyott, de halakkal népesített táblákon a rizsvetés általában épp oly tiszta volt, mint a rizsföld többi gyomlált részén; meg volt állapítható az is, hogy legtisztább a hallal legsűrűbben népesített tábla s legkevésbé tiszta az ellenőrzésül úgy hagyott tábla volt. Ebből a tényből nyilvánvaló, hogy ha a ponty révén talán nem is lehet a rizsföld egy másodszeri gyomlálási munkáját megtakarítani, de a rizstermelésre magára a halak semmi esetre se károsak, hanem csak hasznosak. Olaszországban a rizstermelés oly nagy jelentőségére való tekintettel ennek a ténynek megállapítását rendkívül fontosnak kell tartani a haltenyésztési kísérletek további sorsára kihatólag.

A mi a kísérlet *haltermelési* eredményét illeti, az a következő volt. A vizet szeptember 22-én bocsátották le a rizztáblákról. A kifogott halak, egynyarasak, átlagban 64 gramm súly mellett 15 cm hosszúra nőttek; egyesek azonban elérték a 140 gr. súlyt és 18 cm. hosszát is; a legkisebbek 10 gr. súlyúak és 8 cm. hosszúak voltak. A kétnyarasak 720 gr. nehezek lettek.

Sajnos darabszámszerinti adatokat nem nyújtott a kísérlet, mert a rizsföldek bérlői s munkásai elejétől fogva a lehető legbizalmatlanabban nézték s kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy a zsülipekre, halrácsokra ügyeljenek; így aztán a halak közül nagyon sok szerte szét ment a kísérlet keretén kívül fekvő szomszédos táblákra. Ez a bizalmatlanság, egy kissé elkésve, csak akkor szűnt meg, mikor a lehalászásnál a szépen fejlett ivadék előkerült.

Az első kísérlet eredményeképp tehát csak az volt megállapítható, hogy a pontytenyésztés a rizstermelésre semmiképp se káros, sőt inkább hasznos s hogy a pontyivadék a rizsföldeken tényleg szépen fejlődik a nélkül, hogy tenyésztése bárminemű különleges munkát igényelne.

Ez a kezdet további buzdításul szolgált. *Besana* mérnöknek, a lombardiai halegyesület elnökének azt az eszméjét, hogy minden rizsgazda maga neveljen magának ivadékokat, korainak tartotta ugyan még a kísérletező *Supino*, de reményét fejezte ki aziránt, hogy ha általánosabbá válnék a rizsföldeken való haltenyésztés, keletkeznének kisebb telepek, a melyek a zsenge ivadékok termelnék egyes körzetek számára, avagy még inkább, hogy a földművelésügyi minisztérium osztaná azt ki díjtalanul vagy csekély áron a rizsföldek tulajdonosainak. (Bolletino della Societa Lombarda per la Pesca e l'Aquicoltura 1909. No. 11. e 12. Prof. dok. F. Supino. La carpicoltura nelle risaie.)

Supino tovább folytatta a kísérletet 1910-ben. Az összefogott s megmaradt egy nyaras halakból 175 drb-ot egy 20 négyzetméter nagyságú s 0.70 m. mélyvízű földbe ásott medenczében, melyet egy felette eredő vízer táplált, telettetett át. Miután a kihelyezésre aránylag későn kerülhetett a sor, a melegebb idő beálltával kenyérrrel s kukoriczaliszttal etette; még így is vesztettek átlagos 64 grammos súlyukból, mert június 22-én, a kihelyezés napján, a megmaradt 169 drb ivadék csak 8 kgr.-mot nyomot összesen, átlagban egyenként tehát 50 gr.-mot. A tábla, a melyre a halak kerültek, $\frac{1}{2}$ hektár nagyságú volt; egyébként semmi külön átalakítást nem végeztek azon, csak a hálórekeszeket rakták le, hogy a halak szerte ne menjenek. E tekintetben a gondos felügyeletet most már maga a bérlő végezte. A halak a táblán maradtak szeptember 13-ig. A víz átlagos hőmérséke ez alatt 25° C. volt. A lehalászás most már pontos eredményeket adott. Előkerült 162 drb két nyaras ponty, a melyek külön-külön pontosan lemérve, összesen 71,130 kg.-ot nyomtak; átlagsúlyuk tehát 440 gr. volt. Volt köztük 1 kg.-os is; a legkisebb 0.2 kg. maradt. A kihelyezett halak között volt 3 drb két nyaras is, a melyek szintén az első kísérlet halaitól származtak, de a teletetés után való etetés következtében még a teletető medenczében 1 kg. súlyúra híztak 0.720 kg.-ról; ezek a halak a szeptemb-ri lehalászásnál szintén megkerültek és darabonként 2 kg.-ot nyomtak. Tekintettel arra, hogy a halak mindössze 3 hónapig voltak vízben, növekedésük ellen semmi kifogást nem lehet tenni. (Folyt. köv.)

A m. kir. kincstári erdőségek halasvizei.

(1910. évi állapot.)

(Folytatás.)

Írta: **Simonffy Gyula.**

Az orsovai erdőhivatal erdőgondnokságai általában véve bérletileg értékesítik halasvizeiket, egyes helyeken a kedvezőtlen helyzeti viszonyok következtében értékesítellen a halászat, míg a herkulesfürdői erdőgondnokságnak a fürdő körüli vizeit a fürdőigazgatóság — a fürdőzők sportigényeire való tekintettel — külön kezeli.

Bérletileg értékesítettik egészben véve 650 k. hold 1130 □-öl terület 182 K évi bérért. Ebből a bérletileg értékesített terület 1 kat. holdjára 28 fillér, az összes vízterület 1 kat. holdjára 15 fillér esik. A halászatból befolyó jövedelem csekélységére vonatkozólag meg kell azonban jegyeznünk, hogy a Duna folyam balparti félmedrét, a mely körülbelül 250 kat. holdat tesz ki, az adakalei török lakosság az 1910. évig háborítatlanul

halászta. Ezen halászati jognak az 1910. évben történt birtokbavétele után úrijog elismerése címén fizetendő 1 K évi bér mellett adatott nevezett sziget lakosainak bérbe, úgy hogy ezen területrészt leszámításával a bér e-adott terület 1 kat. holdja évenként 45 fillért jövedelmez.

XIV. *Az apatini m. kir. erdőhivatal* nagykiterjedésű halasvizei Bácsbodrog vármegyében 78—84 m. t. sz. f. magasságban terülnek el és azokat részben az élő Duna folyam és az azzal rendes vízállás mellett összefüggő holtágak, fokok, mélyedések, barák, részben olyan területek alkotják, melyek csupán magas vízállás-kor — azonban rendszerint minden évben — összeköttetésbe jutnak a Duna folyammal, a melyek tehát csupán ilyenkor, illetőleg az ár apadása után halászhatók. Ezek a területek rendszerint az árterületben fekszenek és művelési ágak szerint igen különbözők, nagyobb részük azonban lágyerdő. Terjedelmük is tekintélyes nagyságú, amennyiben ez a *csupán magas vízállás mellett vízzel borított terület körülbelül 13,925 kat. holdat tesz ki.*

Ennél az erdőhivatalnál fordul elő, hogy egyes erdőgondnokságokban, így az apatini, a bezdáni és a palánkai erdőgondnokság kerületében vitás halászati jogok vannak. A halászati jog uzurpálása miatt az apatini volt úrbérese, a kupuszini kucska érdekeltség, Bácskertes község és a pelonai úrbéresek ellen a perek folyamatba tétettek, Monostorszeg község határaitban a kincstári megillető halászati jognak a törvény 4. §-a alapján leendő közigazg. hatósági megállapítása pedig kérelmezett.

Az apatini erdőhivatalnak az apatini, bezdáni és doroszlói erdőgondnokságai által kezelt és a Duna folyam-mal összefüggésben álló vizei az 1888. évi XIX. t.-cz. 31 és következő szakaszai alapján alakított *dunaszekcső-drávatoroki* halászati társulat*) kötelékéhez tartozik s így ezen vízterületeken a halászat gyakorlása és a halászati jog értékesítése csupán a kormányhatóságilag jóváhagyott társulati üzemterv korlátai között történhetik.

Az üzemterv az értékesítésre vonatkozólag az 1910. év végéig jelentékeny korlátozásokat nem tartalmazott, a mennyiben bizonyos feltételek mellett egyes halászati jogtulajdonosok önállóan is bérbe adhatták vizeiket.

Az *összesen 5453 kat. hold 230 □-ölei kitevő állandóan vízzel borított terület* erdőgondnoksága szerint a következőképp oszlik meg:

	Kat. hold	□-öl
1. apatini erdőgondnokság	1255	927
2. bezdáni	1665	363
3. doroszlói	27	1099
4. palánkai	2504	841

Az erdőhivatal vizei a dévérkeszeg *színtájához* tartoznak, s mint ilyenek *főhelfajai* az Alsó-Dunán ott-honos halak, tehát a dévérkeszeg, a ponty, a süllő, a harcsa, a csuka és a tokfélék, ezek között azonban a víza manapság már alig kerül ide fel; különösen a szépen kifejlett példányok már inkább csak a Vaskapu alatti Dunán foghatók.

A *halnépesség* az idő- és vízjárás viszonyai szerint változó, kedvező vízjárás és ivás után sűrű, általában véve azonban csak közepes.

Az apatini halászat a környékbeli lakosságra nézve nagy szociális és nemzetgazdasági jelentőséggel bír. A halászati jog bérlete, a bezdáni erdőgondnokságot kivéve, nagyobb részben kitanult és a halászatot kenyérkeresetképp űző halászmesterek kezében van, a kik ipa-

*) Alapszabályait jóváhagyta az 1895. évi 36,851. sz. F. M. r.

rukat részint saját legényeikkel és inasokkal, részint kis halászokkal (részes vagy szakmányos) gyakorolják. Az erdőhivatal által közölt adatok szerint több százra megy itt a halászatból élő népesség száma.

Talán épen azért, mert a halászati ipar fejlett s a halászati üzem szervezett, az orvhalászat nem nagymérvű s inkább csak sporadikus esetekről lehet szó.

Mesterséges halászati berendezés az erdőhivatal kezelésében nincs. A haltenyésztés és halvédelem teendőit a kincstári közegeken kívül — helyenként külön halőrök alkalmazásával — a halászati társulat végzi, többek között jelentékeny mennyiségű süllőikrát helyezvén és költetvén ki a társulati vizekben. (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK.

A Zsibóvidéki Halászati Társulat szeptember hó 23-án délelőtt tartotta meg évi rendes közgyűlését Zsibón *gr. Béli Kálmán* elnöklésével. *Dull Andor* főszolgabíró társulati igazgató az érdeklőségi kimutatásban történt változások bejelentése után, előterjesztette 1911. évi jelentését. A földmívelésügyi miniszter több irányban támogatta a társulatot: tenyészanyagot adott s kiutalt 280 koronát a partörök fizetésének kiegészítése és 9 drb vidravas beszerzésére. A partörök alkalmazása eredményesnek mutatkozott, mert 1911-ben 28 kihágási esetet jelentettek fel. A kihágást elkövetők 5—100 K pénzbüntetésben marasztaltattak el.

A zárszámadásra kiküldött bizottság javaslatára az igazgatónak 1911-re megadták a felmentést. Az 1911. évi zárszámadás 1009·50 K bevétellel szemben 616·60 K kiadás és így 392·90 K pénztári maradványt tüntet fel. A befolyt bérösszegek az érdekeltek megfelelő osztalékban részesültek. Az 1912. évi előirányzat 1040 K-val zárul.

Igazgató indítványára elhatározták, hogy a földmívelésügyi miniszter úrtól jövőre is 400,000 drb megtermékenyített süllőikrát és 600 drb tenyészrákot kérnek.

A társulati vízterületek bérlete f. évi decz. 1-én lejár. Az 1913. év jan. 1-től való hasznosítása végett nov. hó 7-én és 8-án nyilvános árverést fognak tartani, melynek vezetésével és hirdetésével az igazgatót bízzák meg. Kiküldési árul a jelenlegi bérösszegek (összesen 451 K) tekintendők, melyen alól a bérleti szakaszok nem adhatnak bérbe.

A társulat tisztikarának megbízása lejárván, 1913-tól számílandó három évre egyhangúlag megválasztották elnöké: *Gr. Béli Kálmán*, alelnöké: *Péchy Imre* főispán, igazgatóvá: *Dull Andor* főszolgabíró, választmányi tagokká: *Merlis László*, *Récsey Endre* és *Brán Lőrincz* érdekeltek.

Péchy Imre főispán indítványára a közgyűlés az igazgatónak önzetlen buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet mondott.

(—p.)

A Szebenmegyei Olti Halászati Társulat szeptember hó 24-én tartotta évi rendes közgyűlését Feleken *Gradimár Simon* társulati elnök vezetésével. Elnöki jelentés kapcsán kifejezésre jutott az a vélemény, hogy a társulat vízterületein a halállomány fejlődése addig nem várható, a míg hathatósabb őrzést életbe nem léptetnek. Most is történik ugyan községenként 5—10 kihágási feljelentés, de a vagyontalan kihágást elkövetők büntetésüket leülük és másnap megint halásznak tovább. Különösen az éjjeli szigonynyal való halászatot folytatják. Ezeket meg kell akadályozni kellő ellenőrzéssel. E célból államsegély kérését javasolja.

1911. zárszámadás felülvizsgálatot; a 791 K évi bérösszeg a kezelési költségek levonása után az érdekeltek között kiosztatott. Elhatározták azonban, hogy a jövőben befolyó bérösszegek gyümölcsözőleg helyzetetnek el, hogy így a társulat pénztára módot nyújthasson majd a halvédelem érdekében kifejlesztendő hathatósabb intézkedésekre.

A halállomány emelése érdekében az Olt folyó egyik elhagyott medrében egy alkalmas ívóhely létesítését határozták el. (—p.)

Miskolcvidéki Sajóvízi Halászati Társulat címmel új társulat alakult, melynek érdeklősége szept. 28-án Miskolczon tartotta meg alakuló közgyűlését *Báthy Gyula* járási főszolgabíró elnöklése alatt. A társulat hatásköre a Sajó folyónak a Tiszába ömlésétől Sajónémeti, illetőleg Málé község felső határáig terjedő szakaszát öleli fel; kötelékébe 3 vármegyében, Borsod, Gömör és Zemplén vármegyékben 35 község, továbbá Miskolcz thjf. város határa tartozik, vízterülete 1372 kat. hold. Az alapszabályok letárgyalása után elnöké *dr. Nagy Ferenczet*, Miskolcz város polgármesterét, alelnöké *Melczér Géza* cs. kir. kamarás sajóörösi földbirtokost, igazgatóvá *dr. Zubriczky Dénes* miskolczi ügyvédet egyhangúlag választották meg; a választmány tagjai pedig a következők lettek: *Dabasi Halász Zsigmond*, *Hammersberg Miklós*, *dr. Hodobay Sándor*, *Kerekes György*, *Koós Sándor*, *Papszász József*, *Simon Pál* és *Szoboszlai László*. A társulat megalakulásától és későbbi működésétől várják a jelenleg divó orvhalászat megfékezését és a Sajó halászatának okszerű fejlesztését. Az erre vonatkozó üzemtervet az alapszabályoknak miniszteri jóváhagyása után később tartandó közgyűlésen fogják letárgyalni. —gh.

A Felsőbesnyő-rudnói-garami halászati társulat működése példaszerűen mutatja, miként lehet igazán csekély anyagi eszközökkel is a legszebb eredményeket elérni.

A társulat kötelékébe a Garam folyónak Garamrudnó és Felsőbesnyő községek közötti szakasza tartozik 705 kat. hold vízterülettel. E szakaszon most öt tagban bérletileg értékesítik a halászati jogot. A társulatnak f. évi július 3-án tartott évi rendes közgyűlésén előadott igazgatói jelentés szerint az évi bérjövedelem 203 K-rarúg. A bérjövedelmeket a társulat eddig nem osztotta fel, hanem tőkésítette s a társulat cselekvő vagyona készpénzben most már 1195 K 67 f.-ből áll. Ezt az összeget továbbra is felosztatlanul hagyja a társulat, míg csak a halivadéknevelő telepek berendezése befejezést nem nyert.

A társulat ugyanis a Garamba ömlő mellékpatakokon három pisztrángköltőházzal bír és pedig:

1. Gyertyánfán, a melyet a m. kir. erdőkincstár létesített, ivadéknivelő tóval!

2. Dallosfürésznél, a hol a társulat létesítette kincstári területen; a kincstár két kis ivadéknivelő tavat építtetett hozzá.

3. Károlyvölgyben, a hol ugyancsak a társulat létesítette a besztercebányai püspökség birtokán.

Ez utóbbi helyen egy 300 □-öl nagyságú ivadéknivelő-telep létesítése most van folyamatban.

A költőházakban eddig a földmívelésügyi kormány által állami támogatásként kapott pisztrángikrákat szokták volt kiköltetni. A mult évadban azonban a gyertyánfai erdőgondnokság egyik erdőőre a mesterséges ikranyerés s kezelés körüli teendőkben kiképezetvén, az erdőgondnokság által kezelt költőházban a pisztrángikrák házilag való termelését is megkísérelték és pedig a legjobb eredménnyel. Nevezetesen az erdőgondnokság saját maga 22,000 drb ikrát nyert az ottani vizekben fogott anyahalakból. Ez ikrákból a márczius elejéig terjedő kikelés idejében mindössze 163 drb romlott el s a május 18-án történt kihelyezésig pedig csak 27 poronty pusztult el. Ezzel szemben a hozatott 8000 ikrából 5301 drb s a kikelő porontyból 327 drb ment tönkre. Ez az egy példa is teljes mértékben igazolja, mennyivel előnyösebb a házi termelés. A szivárványos pisztrángnál ugyan valamivel jobb volt az eredmény, de azért még mindig messze maradt a házilag nyert ikrák veszteségszázaléka mögött; ugyanis 10,000 drb ikrából 1172 drb ikrá és 67 kikelt poronty veszett el.

A patakból nyert ivadék a halivadéknevelő tavakban igen szépen megnő őszi, akkor már megerősödve bocsátható a szabad vizekbe.

A társulat ilyen irányú munkájának eredménye az, hogy a szivárványos pisztráng a Garam folyóban meghonosodottnak mondható.

A kitűnő eredmény alapján a társulat jövő évben már a dallosfürési költőházban is házilag nyert ikrát szándékozik költeni és reméli, hogy saját szükségletén felül eladásra való készlete is lesz, a mivel jövedelmét szaporíthatja.

Törekszik a társulat a *galócának* betelepítésére is, mert a földmivélsügyi minisztérium segítségével történt eddigi kihelyezések eredményeseknek mutatkoznak.

Hasonlóan gondoskodik a Garamnak rákkal való népesítéséről is. Az 1911. évben is 1000 drb rákot osztott szét a Garam mellék-patakjaiban.

VEGYESEK.

Halálozás. Késmárkról kapjuk a szomorú hírt, hogy poprád-völgyi *Döller Antal* nyugalmazott cs. és kir. őrnagy ott f. évi szept. hó 29-én elhunyt. A megboldogult nemcsak Szepes megye közéletében játszott kiváló szerepet, hanem eg ike volt azoknak, a kik a halászat ügyét hazánkban a legelsőbben karolták fel. Még az 1870-es években megalakult „Felsőmagyarországi Halász-Egylet”-nek alelnöki tisztét viselte. Egyáltalán lelkes híve volt a hegyvidék kultuszának s az e tekintetben szerzett érdemeiért az erdélyországi Kárpát-egyesület is dísztagjául választotta.

Emlékezete, mint a régi gárda egyik önzetlenül lelkes bajnokáé fog élni közöttünk.

A lehalászások e hó közepén a legtöbb pontyos tógazdaságunkban megkezdődtek. A hűvös időjárás s az eddigi bő esőzések folytán a raktártavak mindenhol kifogástalan állapotban állanak a termés befogadására. Reméljük, hogy így legalább a haltermés betakarítása különösebb nehézség nélkül, akadálytalanul eszközölhető lesz.

A Fertő tó vízviszonyának rendezése ügyében ismét egy újabb lépés történt, a mely azonban teljesen igazolja mindazt, a mit ez ügyben a „Halászat” f. évi 21. és 22. számában elmondottunk.

A Rábaszabályozó társulat azt a kérelmet intézte legújabbban a földmivélsügyi minisztériumhoz: körvonalozva pontosan a társulat feladatát a Fertőrendezés ügyében, illetőleg mondja ki, hogy a társulat a törvényben előírt kötelezettségének már eleget tett azáltal, hogy az egyszer már kikotort Fertő-csatornából a hullámverés által oda besodort iszapot, mintegy 50,000 K költséggel újból kikotortatta, a kikotort csatornának ismét való eliszapodásának megakadályozására pedig pótmunkákat végzett, a melyek mintegy 30,000 K-ba kerültek.

A minisztérium 29,686/912. sz. rendeletében megállapítja, hogy a társulat feladata a Fertő lecsapolása kérdésében a Hanság-csatorna meghosszabbításának végrehajtásával teljesítettnek tekintendő, a mint azt az 1904. évi XXXIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletből is kivehető. Azonban, a munkát létesítésével annak *fentartása* is a társulat feladata, annál is inkább, mert előzőleg már utalás történt arra, a mikor a csatorna meghosszabbításának irányáról volt szó, hogy bármily irány mellett is a hullámverés elleni védelme egyforma nehézségekbe ütközik s ezért külön biztosítási munkálatokra is szükség van.

A társulat által végzett koltrási s fentartási munkák tehát a fentartás körébe esvén azok végrehajtásával a társulat feladata befejezettnek nem tekinthető, hanem a csatorna fentartásáról továbbra is tartozik gondoskodni.

Eme rendelkezés szerint tehát a társulat a meghosszabbított Hanság-csatornát fenn fogja tartani, de semmi egyebet nem fog többé tenni. A Fertőrendezés kérdése ezzel egyáltalán nincs megoldva, hanem csak az az alap van elvileg teljesen tisztázva, a melyen a rendezés végrehajtható. Hogy erre a rendezésre feltétlen szükség van, a tekintetben véleménykülönbség aligha van az illetékes tényezők között. Csak az a kérdés, ki fogja hát azt a rendezést s mikép s kinek a pénzén megcsinálni?

Ártalmas-e a béka? Ehhez a sokat meghányt-vetett kérdéshez érdekes adatot szolgáltat lapunk egyik olvasója:

Szeptember végén lehalasztattam négy kis fűvő tavat, a melyekben tavaszi ivadék maradt. Számuk nem volt nagy, de igen szépen fejlődtek, mert összesen 5063 darab egynyaras tükröspontyot halásztam ki 418 kg. súlyban; átlagosan tehát 8 dekánál nehezebbek voltak.

Kifogtunk azonban ebből a négy kis tóból hat zsák békát is; azok között akadt akárhány nehezebb is. Hogy ezek mennyi kárt csináltak, legjobban bizonyítja az, hogy egy felvágott béka gyomrából három darab apró ponty került elő, de találtunk egy békát, a melynek szájában akkora pontyivadék volt, hogy le sem tudta nyelni!

Ezekután a tapasztalatok után jövő tavaszra dróthálóval kerítetttem be a kis tavakat, hogy e hivatlan vendégeket lehetőleg távol tartsam azoktól.

Écska.

L. I.

Naphal a Dunában. Hivatkozással Vutskits György dr.-nak a „Halászat” szeptember 1-i számában megjelent cikkére *Haring Vilmos* főerdész úr értesíti lapunkat Bellyéről, hogy az ottani uradalmi halászok a múlt hó elején Kopács község határában a réten két darab és Bellye község határában egy darab *naphalat* (Eupomiti aureus) fogtak. Az utóbbi akváriumba is került.

Poroszország halászatáról érdekes adatokat találunk a „Deutsche Fischerei-Korrespondenz” f. évi februáriusi számában. Először idézi a „Deutsche Reichsanzeiger u. kön. preussische Staatsanzeiger” közleményét a *mezőgazdasági kamarák* szerepéről a halászat támogatását illetően. E szerint a német édesvízi halászat fontossága a néptáplálkozás tekintetében általánosan el van ismerve. Ez a halászat, épp úgy, mint a vadászat, a német nemzeti vagyon egy részletét képviseli. Sajnos, értékére nézve nincsenek még megbízható megállapítások. Szakértők véleménye 25—60 millió márka között ingadozik. De hogy rendszeres műveléssel még sok millió márkával több értékű halhúst lehetne termelni, mint a mennyit manapság fogyasztanak, ahhoz kétség nem fér. Ezt a nemzetgazdasági érdeket a tartományi kormányok részint közvetlen anyagi segítséssel, részint megfelelő rendszabályokkal s törvényes intézkedésekkel mozdítják elő. Hozzájuk csatlakoznak a társadalmi úton létesült halászati egyesületek és a porosz mezőgazdasági kamarák. Ez utóbbiak meglehetősen összegeket fordítanak a halászat előmozdítására, a melynek gondozását külön halászati bizottságok intézik. A kamarák központi igazgatóságának közleményeiben (Mitteilungen) az utolsó 3 évben a kamarák által a halászat javára felhasznált összegek a következők voltak:

	1908	1909	1910
	ebből állami segítség	ebből állami segítség	ebből állami segítség
Keleti Poroszország ..	—	—	—
Nyugati Poroszország ..	450	500	700
Brandenburg ..	6,440	2,800	9,332
Pomeránia ..	1,500	1,500	1,500
Posen ..	5,000	5,000	5,000
Szilézia ..	7,881	2,500	7,735
Szász tartomány ..	600	600	600
Schleswig-Holstein ..	6,000	6,500	6,200
Hannover ..	36,371	5,025	63,394
Westfália ..	8,751	3,300	8,216
Cassel ..	—	—	—
Wiesbaden ..	—	—	—
Rajnai tartomány ..	—	—	—
	72,993	13,625	102,777
			14,900
			117,938
			18,800

A kimutatásban feltüntetett összegek nem aránylagosan az egyes tartományok halászatának jelentőségével. Így abban a négy tartományban is, a hol összeg egyáltalán nincs feltüntetve, jelentékeny halaszgazdaságok léteznek. Itt a halászat előmozdítását legfőképpen a halászati egyesületek végzik.

Halászati egyesületek már régtől fogva van minden porosz tartományban, a melyek mindenike tetemes összegeket fordít évenként a halászat fejlesztésére. Rendszerint együtt dolgoznak a mezőgazdasági kamarák a halászati bizottsággal. Ilyen bizottság csak még a fent jelzett négy tartomány kamarájánál nincs.

A rajnai tartomány eddig az egyetlen a porosz tartományok között, a mely a halászatát értékét több esztendei fáradságos munka után a bérjövendelmek alapján megállapította. Bár egyes régebben

nagyon is haldús vizek most valóságos kloakákká változtak át s teljesen elnéptelenedtek, a tartománynak mégis 6486 kilométer halászatilag hasznosított vize van, a mely után évi 219,906 márka bér folyik be; esik tehát egy kilométerre átlagosan 34 márka. Ha 3·3% kamatozást veszünk alapul, akkor a rajnai tartomány halászatának tőkeértéke 6.597,180 márkára adódik. A vizek legnagyobb részét *sporthalászok* használják. A ki a helyi viszonyokat ismeri, nem kételkedik azon, hogy ezt az összeget még jelentékenyen lehet növelni. Igen sok járás, község nem értékesíti ma még kellőképp patakjait. Ebben az összegben persze nincsenek benne a rajnai tartomány tavai, tógazdaságai. Ezeket is nagyban lehetne még szaporítani.

A többi tartományok, de a többi német szövetségi államok sem állítottak még össze ilyenféle statisztikai adatokat. De ennek az egy tartománynak adatai is elég meggyőzően czáfolják az ipar részéről évek óta hangoztatott, de semmiképp se igazolt állítást, hogy az édesvízi halászatnak semmi különösebb nemzetgazdasági jelentősége nincs, a minek persze az volna az értelme, hogy a folyóvizekhez csakis az iparnak van joga! Persze azok elpiszkítására.

Érdekes kártalanítási perben döntött a berlini „Landgericht I.” Tiefwerdeni halászok kártérítési igényével támadták az államot, mert az alsó Spree mentén foganatosított szabályozási munkák akadályozták, illetőleg károsították halászatukat. A halászat teljes megváltásért 90,000 márkát követeltek. A megváltásba azonban nem mentek bele, hanem kártalanításként 27.000 márkát ítélt meg számukra.

SZERKESZTŐI ÜZENEETK.

Többeknek. Az Országos Halászati Egyesületbe való belépésre vonatkozó felhívások szétküldése még folyamatban van. A dolog nagyobb munkát igényel s így hosszabb időt vesz igénybe. A felhívás lehetőleg minden érdeklődőhöz eljut, de külön kívánatra is bárkinek készséggel küld az egyesület titkársága. (V., Ügynök-u. 19.)

S. Fr. Bakonyszombathely. Miután az egyesület tagjai a „Halászat”-ot díjtalanul kapják, a beküldött 12 K-át mint egyesületi tagdíjat könyveltettük el 1912. és 1913-ra.

Az „Édesvízi halászat” című munkát könyvkereskedésből küldetjük meg.

Pallini báró INKEY PÁL iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

➡ Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk. ➡

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa.

Posta és távirat: Iharosherény.

Mindennemű halászati hálóban, haláskötélben, halászsinegben
legolcsóbb bevásárlási forrás **ADAM MIKSA BUDAPEST, IV., Ferencz József-rakpart 6.**

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

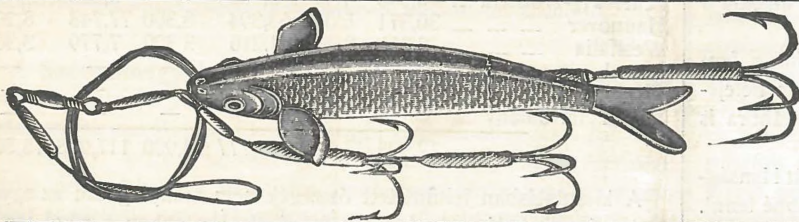

KÖLTÖEDÉNYEK, halivadekszállítóedények, AQUARIUMOK

stb. készítésében specialista. ➡ Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádagos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utcza 17. sz.

Halászati Kellékek

angol, amerikai és saját gyártmány
nagyban és kicsinyben e helyen:

Joseph Oszvalds Nachf., Wien, I., Wollzeile 11.
➡ Árjegyzék kívánatra ingyen.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyezim: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauai pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

➡ A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel. ➡

➡ Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.